

Sprejet odločilni veto na tretjo novelo zakona o zadrugah

Povzela mag. Anita Jakuš

Državni zbor Republike Slovenije je v petek, 25. septembra 2009, sprejel novelo zakona o zadrugah (ZZad-C), ki v slovenski pravni red uvaja Evropsko zadrugo ter tudi za domače zadruge prinaša določene novosti po njenem zgledu, hkrati pa ukinja opravljanje združne revizije po revizijskih združnih zvezah. Pri pripravi in sprejemanju te novele je ves čas sodelovala tudi Zadružna zveza Slovenije, ki novosti v zvezi z Evropsko zadrugo podpira, odločno pa nasprotuje črtanju določb o združni reviziji. Zato je interesna skupina kmetov, obrtnikov in samostojnih poklicev državnega sveta, katere člana sta tudi Peter Vrisk, predsednik, in Cvetko Zupančič, podpredsednik Zadružne zveze Slovenije, v državni svet vložila predlog za odločilni veto na sprejeti zakon, ki so ga državni svetniki tudi sprejeli. Novela zakona o zadrugah bo tako ponovno dana v odločanje državnemu zboru.

Zakon o zadrugah je obvezno revizijo zadrug vzpostavil kot prvi zakon v samostojni Sloveniji, še pred zakonom o gospodarskih družbah. Vsebinsko se je dograjevala 17 let, sedaj pa novela z eno samo določbo črta celotno poglavje združne revizije.

Zakon o zadrugah po tretji noveli ne vsebuje nobenih posebnih določb o reviziji, razen te, da glede »dolžnosti revidiranja« napotuje na smiselno uporabo določb zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1). To napotilo pa po črtanju celotnega poglavja o združni reviziji ni zadosti določno, saj je obveznost vsakoletnega revidiranja letnega poročila v ZGD-1 v skladu z direktivami Evropskih skupnosti urejena različno glede na vrsto in velikost družbe ter njen morebiten položaj kot nadrejene kapitalske družbe. Zato ni mogoče ugotoviti, katere zadruge so zavezane k letnemu revidiranju.

Če je za pravne subjekte, ki jih ureja ZGD-1, obveznost revidiranja nedvoumno urejena v zakonu, bi morala biti obveznost revidiranja tudi za zadruge urejena z zakonom enako natančno, tako da bi bilo povsem jasno določeno, katera pravila o revidiranju se uporabljajo za zadruge. To vprašanje ne more biti prepuščeno podzakonskim predpisom niti arbitrarnemu odločanju posameznih, na primer prekrškovnih organov niti same zadruge oziroma različnim mnenjem posameznih združnih organov, večine oziroma manjšine članov v posamezni zadruzi.

Zakon o zadrugah je do sedaj veljal kot poseben predpis, ki je urejal združno revizijo neodvisno od zakona o revidiranju in je urejal zgolj delovanje združne revizijske zveze in revidiranje zadrug ter se vsebinsko ni spuščal na področje, ki ga ureja zakon o revidiranju.

Zadružna revizija je bila sredstvo, ki je zmanjševalo določena tveganja zadruge kot specifičnega poslovnega subjekta. Člani zadruge so v zadrugo vpeti kapitalsko in poslovno, na primer s svo-

jo kmetijo, poslovalnico ali podjetjem. Iz takšne poslovne povezanosti člana z zadrugo izhajajo določena poslovna oziroma materialna tveganja, ki so večja kot pri gospodarskih družbah. Tudi upravljanje v zadrugah je drugačno kot upravljanje v gospodarskih družbah. Člani zadruge namreč po načelu zadružne samouprave opravljajo funkcije v organih zadruge pretežno nepoklicno. Po drugi strani pa za zadruge velja celotna zakonodaja glede finančnega poslovanja, postopkov prisilne poravnave in stečaja, zato za člane organov upravljanja in nadzora v zadrugah velja enaka odškodninska odgovornost, če bi kršili svoje obveznosti glede sprejema ukrepov, kot za gospodarske družbe. Posebnost zadruge je spremenljivost članstva v zadrugah. Članstvo v zadrugah je prostovoljno, zato se kapital zadruge, ki je sestavljen iz deležev, spreminja. To pa vpliva tudi na to, da poslovni partnerji zadruge nosijo večje poslovno tveganje, kar lahko posledično vpliva na poslovni promet zadruge.

V Sloveniji za ohranitev in nadaljnje delovanje zadružne revizije govori še en zelo pomemben razlog, to pa je obstoj tako imenovanega nedeljivega zadružnega premoženja, ki je nastalo ob preoblikovanju družbene lastnine in vračilu nacionaliziranega premoženja zadrugam. To premoženje si člani zadruge ne morejo razdeliti niti ob prenehanju zadruge in je trajno namenjeno za razvoj in obstoj zadružništva ter naslednjih generacij zadružnikov na Slovenskem. Nastajalo je z delom preteklih generacij in je hkrati zagotovilo, da bodo zadruge tudi v prihodnje delovale na celotnem območju Republike Slovenije.

Črtanje določb celotnega poglavja o zadružni reviziji, ki je po dosedanjem zakonu obvezna za vse zadruge, ne bo pozitivno vplivalo na razvoj zadružništva. Gre za nesorazmeren ukrep, ki bo dopuščal povsem prosto razlago določb zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1) glede revizije računovodskih izkazov za zadruge. Pomenil bo tudi nedopusten poseg v eno temeljnih pravnosistemskih značilnosti, ki zadruge ločujejo od gospodarskih družb in drugih pravnih oseb.